

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΕΣ ΤΕΛΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2025 - 2026

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 22 ΜΑΪΟΥ 2026

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Α΄ ΣΕΙΡΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Γ036

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 90 (ενενήντα) λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΤΑ (7) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. Να απαντήσετε σε **ΟΛΑ** τα ερωτήματα.
3. Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο απαντήσεων.
4. Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας **το όνομά σας**.
5. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης**.
6. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

Τύχη αγαθή!

ΜΕΡΟΣ Ι. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 85)

Α. Απόδοση και κατανόηση διδαγμένων κειμένων

(Μονάδες 30)

A.1. Να αποδώσετε μόνο τις έντονα χρωματισμένες προτάσεις των πιο κάτω κειμένων (Κείμενο 1 και Κείμενο 2) σε ορθό νεοελληνικό λόγο.

Κείμενο 1

Ἴνα δὲ μὴ οἴῃ ἀπατᾶσθαι, ὡς τῶ ὄντι ἡγοῦνται πάντες ἄνθρωποι πάντα ἄνδρα μετέχειν δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης πολιτικῆς ἀρετῆς, τόδε αὖ λαβὲ τεκμήριον ἐν γὰρ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, ὥσπερ σὺ λέγεις, ἐάν τις φῆ ἀγαθὸς ἀύλητῆς εἶναι, ἢ ἄλλην ἠντινοῦν τέχνην, ἣν μὴ ἐστίν, καταγελῶσιν ἢ χαλεπαίνουσι, καὶ οἱ οἰκεῖοι προσιόντες νουθετοῦσιν ὡς μαινόμενον· ἐν δὲ δικαιοσύνη καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ πολιτικῇ ἀρετῇ, ἐάν τινα καὶ εἰδῶσιν ὅτι ἄδικός ἐστιν, ἐάν οὗτος αὐτὸς καθ' αὐτοῦ τάληθῆ λέγει ἐναντίον πολλῶν, ὃ ἐκεῖ σωφροσύνην ἡγοῦντο εἶναι, τάληθῆ λέγειν, ἐνταῦθα μανίαν, καὶ φασὶ πάντας δεῖν φάναι εἶναι δικαίους, ἐάν τε ᾗσιν ἐάν τε μή, ἢ μαίνεσθαι τὸν μὴ προσποιοῦμενον δικαιοσύνην, ὡς ἀναγκαῖον οὐδένα ὄντιν' οὐχὶ ἀμῶς γέ πως μετέχειν αὐτῆς, ἢ μὴ εἶναι ἐν ἀνθρώποις.

Πλάτωνος *Πρωταγόρας* IB'
(μονάδες 10)

Κείμενο 2

«Χρῶμεθα γὰρ πολιτεία οὐ ζηλούση τοὺς τῶν πέλας νόμους, παράδειγμα δὲ μᾶλλον αὐτοὶ ὄντες τισὶν ἢ μιμούμενοι ἐτέρους. καὶ ὄνομα μὲν διὰ τὸ μὴ ἐς ὀλίγους ἀλλ' ἐς πλείονας οἰκεῖν δημοκρατία κέκληται· μέτεστι δὲ κατὰ μὲν τοὺς νόμους πρὸς τὰ ἴδια διάφορα πᾶσι τὸ ἴσον, κατὰ δὲ τὴν ἀξίωσιν, ὡς ἕκαστος ἐν τῷ εὐδοκιμεῖ, οὐκ ἀπὸ μέρους τὸ πλεόν ἐς τὰ κοινὰ ἢ ἀπ' ἀρετῆς προτιμᾶται, οὐδ' αὖ κατὰ πενίαν, ἔχων γέ τι ἀγαθὸν δρᾶσαι τὴν πόλιν, ἀξιώματος ἀφανεία κекώλυται.» [...]

«Καὶ μὴν καὶ τῶν πόνων πλείστας ἀναπαύλας τῇ γνώμῃ ἐπορισάμεθα, ἀγῶσι μὲν γε καὶ θυσίαις διετησίοις νομίζοντες, ἰδίαις δὲ κατασκευαῖς εὐπρεπέσιν, ὧν καθ' ἡμέραν ἢ τέρψις τὸ λυπηρὸν ἐκπλήσσει. **ἐπεσέρχεται δὲ διὰ μέγεθος τῆς πόλεως ἐκ πάσης γῆς τὰ πάντα, καὶ ξυμβαίνει ἡμῖν μηδὲν οἰκειότερα τῇ ἀπολαύσει τὰ αὐτοῦ ἀγαθὰ γιγνόμενα καρποῦσθαι ἢ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων».**

Θουκυδίδου *Περικλέους Ἐπιτάφιος* B37-38
(μονάδες 8)

A.2. Να επιλέξετε από τη Β΄ στήλη την ορθή απόδοση για τα αποσπάσματα που σας δίνονται στην Α΄ στήλη και να μεταφέρετε τον αντίστοιχο αριθμό στα τετράδια απαντήσεών σας.

Α΄ στήλη	Β΄ στήλη
<p>α. <i>ἐάν τινα καὶ εἰδῶσιν ὅτι ἄδικός ἐστιν</i> (Κείμενο 1)</p>	<p>i. ακόμη και αν δουν ότι κάποιος είναι άδικος</p> <p>ii. ακόμη και αν γνωρίζουν ότι κάποιος είναι άδικος</p> <p>iii. ακόμη και αν μάθουν ότι κάποιος είναι άδικος</p>
<p>β. <i>μέτεστι δὲ κατὰ μὲν τοὺς νόμους πρὸς τὰ ἴδια διάφορα πᾶσι τὸ ἴσον</i> (Κείμενο 2)</p>	<p>i. Όλοι έχουν τα ίδια δικαιώματα σύμφωνα με τους νόμους, όσον αφορά τις ιδιωτικές διαφορές</p> <p>ii. Όλοι έχουν τα ίδια δικαιώματα αντίθετα με τους νόμους, όσον αφορά τις ιδιωτικές διαφορές</p> <p>iii. Όλοι έχουν τα ίδια δικαιώματα διά μέσου των νόμων, όσον αφορά τις ιδιωτικές διαφορές</p>
<p>γ. <i>...ἀγῶσι μὲν γε καὶ θυσίαις διετησίαις νομίζοντες</i> (Κείμενο 2)</p>	<p>i. ...έχοντας τη συνήθεια να τελούμε αγώνες και θυσίες που απαιτούν διαιτητές ολόκληρο τον χρόνο</p> <p>ii. ...έχοντας τη συνήθεια να τελούμε αγώνες και θυσίες που απαιτούν ολόκληρο τον χρόνο</p> <p>iii. ...έχοντας τη συνήθεια να τελούμε αγώνες και θυσίες που καλύπτουν ολόκληρο τον χρόνο</p>

(μονάδες 6)

A.3.

α. Σε τι αναφέρεται η αντωνυμία ὃ στην πιο κάτω περίοδο λόγου από το Κείμενο 1; Να απαντήσετε στα Αρχαία Ελληνικά.

ἐὰν οὗτος αὐτὸς καθ' αὐτοῦ τάληθῆ λέγη ἐναντίον πολλῶν, ὃ ἐκεῖ σωφροσύνην ἡγοῦντο εἶναι, τάληθῆ λέγειν, ἐνταῦθα μανίαν.

(μονάδες 3)

β. Να γράψετε στα Αρχαία Ελληνικά, στην ίδια πτώση και αριθμό, το ουσιαστικό που εννοείται με την αντωνυμία ᾧν (Κείμενο 2).

Καὶ μὴν καὶ τῶν πόνων πλείστας ἀναπαύλας τῇ γνώμῃ ἐπορισάμεθα, ἀγῶσι μὲν γε καὶ θυσίαις διετησίοις νομίζοντες, ἰδίαις δὲ κατασκευαῖς εὐπρεπέσιν, ᾧν καθ' ἡμέραν ἢ τέρψις τὸ λυπηρὸν ἐκπλήσσει.

(μονάδες 3)

B. Απόδοση αδιδακτου κειμένου στα Νέα Ελληνικά

(Μονάδες 25)

Να αποδώσετε το πιο κάτω αδιδακτο κείμενο (Κείμενο 3) σε ορθό νεοελληνικό λόγο.

Κείμενο 3

Στο πιο κάτω απόσπασμα γίνεται αναφορά στον τρόπο αντίδρασης των Κερκυραίων, όταν το 434 π.Χ. νίκησαν σε ναυμαχία τους Κορινθίους.

Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν οἱ Κερκυραῖοι τροπαῖον στήσαντες ἐπὶ τῇ Λευκίμμῃ, τῆς Κερκυραίας ἀκρωτηρίῳ, τοὺς μὲν ἄλλους οὖς ἔλαβον αἰχμαλώτους ἀπέκτειναν, Κορινθίους δὲ δῆσαντες* εἶχον. ὕστερον δέ, ἐπειδὴ οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ ζύμμαχοι ἠσσημένοι ταῖς ναυσὶν ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου, τῆς θαλάσσης ἀπάσης ἐκράτουν τῆς κατ' ἐκεῖνα τὰ χωρία οἱ Κερκυραῖοι, καὶ πλεύσαντες ἐς Λευκάδα τὴν Κορινθίων ἀποικίαν τῆς γῆς ἔτεμον* καὶ Κυλλήνην τὸ Ἡλείων ἐπίνειον* ἐνέπρησαν, ὅτι ναῦς καὶ χρήματα παρέσχον Κορινθίοις. τοῦ τε χρόνου τὸν πλεῖστον μετὰ τὴν ναυμαχίαν ἐπεκράτουν τῆς θαλάσσης καὶ τοὺς τῶν Κορινθίων ζυμμάχους ἐπιπλέοντες* ἔφθειρον.

Θουκυδίδου *Ἱστορία* 1.30.1-3

Λεξιλόγιο:

δῆσαντες < δέω: επιβάλλω σε κάποιον δεσμά, φυλακίζω

ἔτεμον < τέμνω: καταστρέφω, ρημάζω

ἐπίνειον (τό): λιμάνι

ἐπιπλέω: κάνω επιδρομή (από τη θάλασσα), προσβάλλω από τη θάλασσα

Γ. Αδίδακτο κείμενο για ορθογραφία**(Μονάδες 5)**

Γ.1. Να συμπληρώσετε τα κενά στο πιο κάτω απόσπασμα, διαλέγοντας κάθε φορά από την παρένθεση τη λέξη που συμπληρώνει το νόημα και είναι ορθογραφικά σωστή. Στο τετράδιο απαντήσεών σας να γράψετε για κάθε κενό μόνο τη λέξη με τη σωστή ορθογραφία.

Ὅτι μὲν ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, **(1)** _____ (πεπόνθεται, πεπόνθατε, παιπόνθατε) ὑπὸ τῶν ἐμῶν κατηγορῶν, οὐκ **(2)** _____ (εἶδα, ἴδα, οἶδα)· ἐγὼ δ' οὖν καὶ αὐτὸς ὑπ' **(3)** _____ (αὐτῶν, αὐτὸν, αὐτῶν) ὀλίγου ἑμαυτοῦ ἐπελαθόμην, οὕτω **(4)** _____ (πιθανὸς, πειθανῶς, πιθανῶς) ἔλεγον.

Πλάτωνος Ἀπολογία Σωκράτους 17a
(μονάδες 2)

Γ.2. Να εντοπίσετε τα τρία (3) ορθογραφικά λάθη που υπάρχουν στο ακόλουθο απόσπασμα και να τα διορθώσετε. Να μεταφέρετε τον ακόλουθο πίνακα στο τετράδιο απαντήσεων και να τον συμπληρώσετε κατάλληλα.

ἐν ἐθαύμασα τῶν πολλῶν ὃν ἐφεύσαντο, τοῦτο ἐν ᾧ ἔλεγον ὡς χρῆν ὑμᾶς εὐλαβῆσθαι μὴ ὑπ' ἐμοῦ ἐξαπατηθῆται.

Πλάτωνος Ἀπολογία Σωκράτους 17a

Λανθασμένες λέξεις	Διορθωμένες λέξεις

(μονάδες 3)

Δ. Γλωσσικές παρατηρήσεις (γραμματικές, συντακτικές, λεξιλογικές)**(Μονάδες 20)**

Δ.1. Να γράψετε ό,τι ζητείται για καθέναν από τους ακόλουθους τύπους:

α. στήσαντες: το γ' πρόσωπο ενικού στην οριστική του παρατατικού της ίδιας φωνής

β. ἔλαβον: το β' πρόσωπο ενικού στην προστακτική του ίδιου χρόνου στη μέση φωνή

γ. εἶχον: το απαρέμφατο του παρακειμένου στην ίδια φωνή

δ. ἐπεκράτουν: το α' πρόσωπο πληθυντικού στην υποτακτική του ενεστώτα της ίδιας φωνής

(μονάδες 4)

Δ.2. Να σχηματίσετε τους άλλους βαθμούς του επιθέτου (μονολεκτικούς τύπους) που υπάρχει στην πιο κάτω πρόταση, διατηρώντας τον ίδιο γραμματικό τύπο. Σε κάθε περίπτωση να διευκρινίσετε ποιον βαθμό γράφετε.

τοῦ τε χρόνου τὸν πλεῖστον μετὰ τὴν ναυμαχίαν ἐπεκράτουν τῆς θαλάσσης.

(μονάδα 1)

Δ.3. Να μεταφέρετε τους κλιτούς όρους των έντονα χρωματισμένων χωρίων των πιο κάτω αποσπασμάτων στον αντίθετο αριθμό.

- i. **Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν οἱ Κερκυραῖοι τροπαῖον στήσαντες** ἐπὶ τῇ Λευκίμμῃ, τοὺς μὲν ἄλλους οὖς ἔλαβον αἰχμαλώτους ἀπέκτειναν.
- ii. οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἡσησημένοι **ταῖς ναυσὶν ἀνεχώρησαν** ἐπ' οἴκου.

(μονάδες 3)

Δ.4. Να μετατρέψετε τη σύνταξη της πιο κάτω πρότασης από ενεργητική σε παθητική δηλώνοντας και το ποιητικό αίτιο.

Ἐκεῖνοι τοὺς τῶν Κορινθίων ξυμμάχους ἐπιπλέοντες ἔφθειρον.

(μονάδες 2)

Δ.5. Από το πιο κάτω απόσπασμα να γράψετε έναν (1) κατηγορηματικό προσδιορισμό, μία (1) παράθεση και μία (1) γενική κτητική, καθώς και τον όρο που προσδιορίζουν.

τῆς θαλάσσης ἀπάσης ἐκράτουν τῆς κατ' ἐκεῖνα τὰ χωρία οἱ Κερκυραῖοι, καὶ πλεύσαντες ἐς Λευκάδα τὴν Κορινθίων ἀποικίαν τῆς γῆς ἔτεμον καὶ Κυλλήνην τὸ Ἡλείων ἐπίνειον ἐνέπρησαν.

(μονάδες 3)

Δ.6. Να μετασχηματίσετε τη μετοχή που υπάρχει στην πιο κάτω περίοδο λόγου στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση.

Κερκυραῖοι πλεύσαντες ἐς Λευκάδα τὴν Κορινθίων ἀποικίαν τῆς γῆς ἔτεμον.

(μονάδα 1)

Δ.7. Να γράψετε ποια είναι η δευτερεύουσα πρόταση στην πιο κάτω περίοδο λόγου και να αναφέρετε το είδος και τον συντακτικό της ρόλο.

Κερκυραῖοι Κυλλήνην τὸ Ἡλείων ἐπίνειον ἐνέπρησαν, ὅτι ναῦς καὶ χρήματα παρέσχον Κορινθίοις.

(μονάδες 2)

Δ.8. Να αντιστοιχίσετε στο τετράδιο απαντήσεών σας τους αριθμούς των αρχαιοελληνικών λέξεων της στήλης Α΄ με τα γράμματα των ομόρριζών τους νεοελληνικών λέξεων της στήλης Β΄.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. νουθετοῦσιν (Κείμενο 1)	α. μετάνοια
	β. νοθευμένος
	γ. νομοτέλεια
2. δικαιοσύνην (Κείμενο 1)	α. αδιάκοπος
	β. οσιότητα
	γ. δικανικός

(μονάδες 2)

Δ.9. έπιπλέοντες (Κείμενο 3)

α. Να αναλύσετε την πιο πάνω λέξη στα συνθετικά της μέρη στα Αρχαία Ελληνικά. Στο β΄ συνθετικό να γράψετε το ρήμα στο α΄ ενικό πρόσωπο στην οριστική ενεστώτα ενεργητικής φωνής.

(μονάδα 1)

β. Από το β΄ συνθετικό της πιο πάνω λέξης να σχηματίσετε ένα (1) απλό ουσιαστικό στα Νέα Ελληνικά.

(μονάδα 1)

Ε. Μεταφορά νεοελληνικού κειμένου στα Αρχαία Ελληνικά

(Μονάδες 5)

Να μεταφέρετε το πιο κάτω κείμενο στα Αρχαία Ελληνικά.

Ακόμη και οι ξένοι ομολογούσαν ότι η Σπάρτη ξεχώριζε από όλες τις άλλες πόλεις. Άνδρες και γυναίκες υπάκουαν εύκολα στους νόμους και την προστάτευαν πολεμώντας πάρα πολύ γενναία, κάθε φορά που υπήρχε ανάγκη.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 15)

1. Με αφορμή τα λεγόμενα του Πρωταγόρα στο απόσπασμα από το κεφάλαιο ΙΒ΄ (Κείμενο 1):

(α) Να γράψετε σε τι διαφέρει η πολιτική αρετή από τις άλλες αρετές, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με χωρία του κειμένου (ένα (1) χωρίο για την πολιτική αρετή και ένα (1) για τις άλλες αρετές).

(μονάδες 4)

(β) Να αναφέρετε δύο (2) στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η πολιτική αρετή είναι σημαντική για τον ανθρώπινο πολιτισμό.

(μονάδες 3)

2. Με βάση το Κείμενο 2, να επιβεβαιώσετε τη θέση ότι ο Αθηναίος πολίτης της εποχής του Περικλή ευημερεί τόσο στην πολιτική όσο και στην προσωπική του ζωή, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με ένα (1) παράδειγμα για την πολιτική και ένα (1) για την προσωπική ζωή.

(μονάδες 4)

3. Να αναφέρετε δύο (2) από τις διαφορές μεταξύ Αθήνας και Σπάρτης που υπονοούνται στο Κείμενο 2. Ακολουθώντας, να εξηγήσετε την επιλογή του ρήτορα να χρησιμοποιήσει οριστική και μάλιστα ενεστώτα στα πλείστα ρήματα του κειμένου αυτού.

(μονάδες 4)

-ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ-